

Ciudades Patrimonio de la Humanidad

Guía didáctica

Tarragona

 Ciudades
Patrimonio
de la Humanidad
ESPAÑA | UNESCO

 Organización
de las Naciones Unidas
para la Educación,
la Ciencia y la Cultura

 Patrimonio Mundial
en España

www.ciudadespatrimonio.org

Guía Didáctica de las Ciudades Patrimonio de la Humanidad.

Depósito Legal: CC - 36 - 2016

Edita: Francisco Palomino ATAKAMA CREATIVIDAD CULTURAL

Documentación: Longina Mª Arroyo Muñoz

Textos: Irene Cardona, Fulgen Valares

Traducción: Rosa Núñez Fernández, Ricardo Manuel Rodrigues Martins

Ilustración y Diseño: María Polán, Marcos Polo, Amanda León

Imprime: Gráficas Romero

¡Hola!, con esta guía que ahora empiezas a leer vas a descubrir una de las 15 ciudades Patrimonio de la Humanidad que tiene España. Sí, Patrimonio de la Humanidad porque la **UNESCO**, una organización internacional formada por todos los países, ha decidido darles este título tan bonito para que todo el mundo sepa que son maravillosas y que entre todos debemos cuidarlas y protegerlas.

Las 15 ciudades que formamos el **Grupo de Ciudades Patrimonio de la Humanidad** nos hemos unido para conservar y difundir estas joyas que nos dejaron nuestros antepasados con la intención de que todo el mundo pueda disfrutarlas en el futuro. Es una gran responsabilidad y nos gusta mucho que los más jóvenes y vuestras familias nos visitéis.

Lee esta guía con atención y déjate llevar por el Hada para descubrir todos los secretos y tesoros que encierra esta ciudad. Seguro que hay muchas cosas que te sorprenderán.

Disfruta con tu visita, cuéntaselo a tus amigos y compañeros del colegio y así nos ayudarás a conservar esta fantástica ciudad, ¡para que luzca así de bonita por mucho tiempo más!

Hola! En aquesta guia que ara comences a llegir descobriràs una de les 15 ciutats Patrimoni de la Humanitat que té Espanya. Sí, Patrimoni de la Humanitat perquè la **UNESCO**, una organització internacional formada per tots els països, ha decidit donar-los aquest títol tan bonic perquè tothom sàpiga que són meravellosos i que entre tots hem de conservar-les i protegir-les.

Les 15 ciutats que formem el **Grup de Ciutats Patrimoni de la Humanitat** ens hem unit per conservar i difondre aquesta joia que ens deixaren els nostres avantpassats amb la intenció que tothom en pugui gaudir en el futur. És una gran responsabilitat i ens agrada molt que els més joves i les vostres famílies ens visiteu.

Llegeix aquesta guia amb atenció i deixa't portar per la Fada per a descobrir tots els secrets i tresors que amaga aquesta ciutat. De ben segur que hi ha moltes coses que et sorprendran.

Gaudeix de la visita, explica-ho als teus amics i companys de l'escola i així ens ajudaràs a conservar aquesta magnífica ciutat, perquè llueixi així de bonica durant molt de temps més!

*Hi! With the guide you are about to read, you are going to discover one of the 15 World Heritage Cities in Spain. Yes, World Heritage because **UNESCO**, an international organization which integrates all countries, decided to give them this beautiful title, in order to let everybody know how wonderful they are, and we should protect and preserve them.*

*The 15 cities that compose the **World Heritage Cities Group** have come together to preserve and disseminate these gems left by our ancestors so that all the world can enjoy it in the future. It is a big responsibility and we are really pleased that children and their families visit our cities.*

Read the guide with attention and let yourself be carried by the stones fairy to discover all the secrets and treasures hidden in this city, for sure many things will surprise you.

Have fun during your visit and then share your experience with your friends and schoolmates, by doing this, you will help us to preserve this wonderful city and keep it beautiful for a long, long time!

LA AVENTURA DEL "MARE NOSTRUM"

L'aventura del Mare Nostrum *The Adventure of "Mare Nostrum"*

Tarragona ha sido testigo de los últimos 25 siglos de historia asomada siempre al mar Mediterráneo...

Numerosos pueblos y culturas forman parte de la historia de esta ciudad cuyas raíces se pierden en las olas de lo que, según los romanos, fue el Mare Nostrum.

Seguro que no puedes recorrer sus calles sin sentir la llamada de la aventura...

¿Me acompañas?... ¡Vamos entonces a conocer Tarragona!

GUÍA DIDÁCTICA CENTRO HISTÓRICO DE TARRAGONA

... un mapa del tesoro

... un viaje en el tiempo

... una brújula para amantes de la aventura

Descubre las Ciudades Patrimonio de la Humanidad de la mano del HADA DE LAS PIEDRAS.

"Viajo ágilmente a través de los siglos y conozco el lenguaje de las piedras.

Ven conmigo a conocer... Tarragona".

Tarragona s'ha convertit en testimoni dels últims 25 segles d'història encarada sempre al mar Mediterrani...

... Diversos pobles i cultures formen part de la història d'aquesta ciutat, les arrels de la qual es perden en les onades del que fou, segons els romans, el Mare Nostrum.

Segur que no pots recórrer els seus carrers sense sentir el crit de l'aventura...

M'acompanyes?... Anem a conèixer Tarragona!

GUÍA DIDÁCTICA DEL CENTRE HISTÒRIC DE TARRAGONA

... un mapa del tesoro

... un viatge en el temps

... una brúixola per als amants de l'aventura

Descobreix les ciutats Patrimoni de la Humanitat de la mà de la FADA DE LES PEDRES.

"Viatjo àgilment a través dels segles i conec el llenguatge de les pedres.

Acompanya'm a conèixer Tarragona".

Tarragona has been witness of the last 25 centuries of History, always leaned out to the Mediterranean Sea...

A number of communities and cultures are part of the history of this city, whose roots get lost in the waves of what, according to Romans, was called Mare Nostrum.

You won't be able to walk through its streets without feeling the call of the adventure...

Do you come with me? Let's visit Tarragona!

DIDACTIC GUIDE HISTORICAL CENTRE OF TARRAGONA

... a treasure map

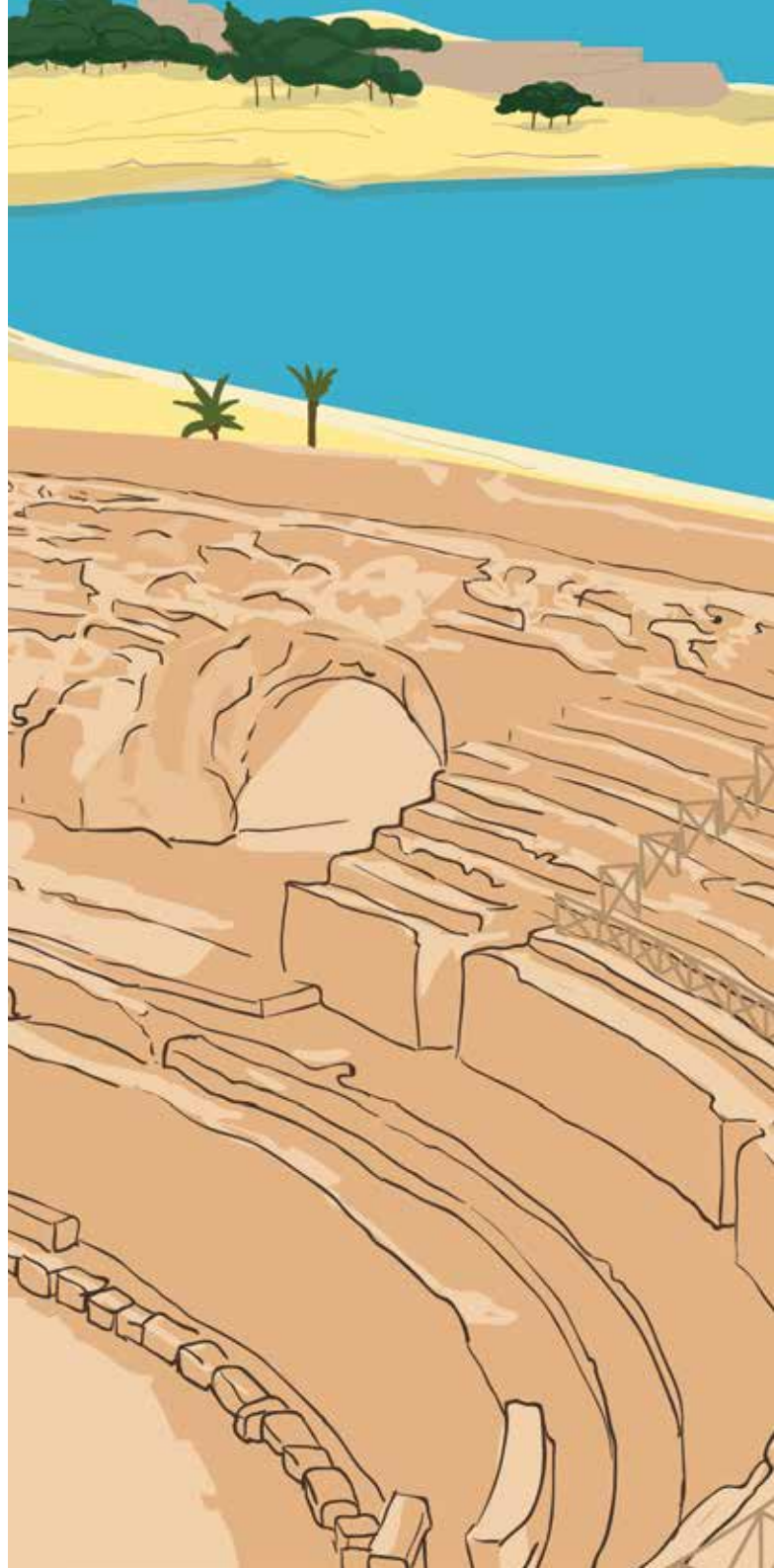
... a time travel

... a compass for adventure lovers

Discover the World Heritage Cities
by the hand of STONES FAIRY.

*"I travel nimbly through the centuries and know the
language of the stones"*

"Come with me to discover...Tarragona".

ANTES DE LA VISITA

Abans de la visita Before the visit

EL TEST: ¿QUÉ SABES DE TARRAGONA?

Pon a prueba tus conocimientos.

“Yo estoy preparada ¿y tú?”

1. La “Casa Castellarnau” alberga...
  - a. El Museo de Historia de Tarragona.
  - b. Al “Tarragona Fútbol Club.
  - c. El castillo del conde de Arnau.
  - d. La sede de la diputación de Tarragona.
2. La Bóveda de Pallol...
  - a. Está construida con mármol de “Tarracota”.
  - b. La encontramos en la Catedral.
  - c. Formaba parte de una construcción en el “foro provincial romano”.
  - d. Es un tipo de construcción tardo-visigoda.
3. El Foro de la Colonia...
  - a. Se encontraba en el delta del Ebro.
  - b. Fue el centro vital de la ciudad romana.
  - c. Era un mercado de perfumes en época árabe.
  - d. Era un grupo sinfónico visigodo.
4. “Els Munts ” es...
  - a. Una villa romana del siglo I-II.
  - b. El primer palacio del conde de Barcelona.
  - c. El nombre con que se conoce al puerto de Tarragona.
  - d. El nombre que los visigodos dieron a la ciudad.
5. “Centcelles” fue...
  - a. Una villa romana del siglo I.
  - b. El primer palacio del conde de Barcelona.
  - c. El nombre germánico del puerto de Tarragona.
  - d. El nombre que los visigodos dieron a los centollos tarraconenses.

LA PROVA: què saps de tarragona?

Posa a prova els teus coneixements.

“Go ja estic preparada, i tu?”

1. La Casa Castellarnau acull...
  - a. El Museu d'Història de Tarragona.
  - b. El club de futbol Gimnàstic de Tarragona.
  - c. El castell del Comte l'Arnau.
  - d. La seu de la Diputació de Tarragona.
2. La Volta del Pallol...
  - a. Està construïda amb marbre de “Terracota”.
  - b. La trobem a la Catedral.
  - c. Formava part de les estructures del “Fòrum Provincial de Tarraco”.
  - d. És un tipus de construcció visigoda.
3. El Fòrum de la Colònia...
  - a. Estava al Delta de l'Ebre.
  - b. Fou el centre administratiu, polític, social i econòmic de la ciutat romana.
  - c. Era un mercat de perfums de l'època àrab.
  - d. Era un edifici visigot.
4. Els Munts és...
  - a. Una vil·la romana del segle I-II.
  - b. El primer palau del Comte de Barcelona.
  - c. El nom amb què es coneix el port de Tarragona.
  - d. El nom amb què van batejar la ciutat els visigots.
5. Centcelles fou...
  - a. Una vil·la romana del segle IV.
  - b. El primer palau del Comte de Barcelona.
  - c. El nom germànic del port de Tarragona.
  - d. El nom amb què els visigots van batejar les cranques tarragonines.

THE TEST: What do you know about Tarragona?

Test your knowledge.

“I’ m ready, are you?”

1. The Castellarnau House holds...
  - a. The Tarragona History Museum..
  - b. The Tarragona Football Club.
  - c. The earl of Arnau’s castle.
  - d. The headquarter of the Tarragona provincial council.
2. The Pallol vault...
  - a. Is built with “tarracota” marble.
  - b. Can be found in the cathedral.
  - c. Was part of a construction in the roman provincial forum.
  - d. Is a kind of construction “tardo-visigothic”.
3. The Colony Forum...
  - a. Was in the Ebro Delta.
  - b. Was a vital place in the roman city.
  - c. Was a perfume market in Arab time.
  - d. Was a Visigothic symphonic group.
4. “Els Munts” is...
  - a. A roman village from the 1st - 2nd century.
  - b. The first palace of Barcelona count.
  - c. The name of the port of Tarragona.
  - d. The name Visigoths gave to the city.
5. “Centcelles” was...
  - a. A roman town from the 1st Century.
  - b. The Barcelona Earl’s first palace.
  - c. The Germanic name of the Tarragona port.
  - d. The name given to the “tarraconense” spider crabs by the Visigoths.

SOLUCIONES

1a, 2c, 3b, 4a, 5a.

Si has acertado entre cuatro y cinco, estás preparado para profundizar en tus conocimientos tarraconenses.

Si has acertado tres, completarás todo lo que ya sabes.

Si has acertado entre una y dos, ¡enhora-buena! ¡Vas a aprender muchísimo acompañándome en esta guía!

SOLUCIONS

1a, 2c, 3b, 4a, 5a.

Si has encertat entre quatre i cinc respostes, ja estàs a punt d'aprofundir en els teus coneixements sobre Tarragona.

Si has encertat tres respostes, completaràs tot això que ja saps.

Si has encertat entre una i dues respostes, enhorabona! Aprenderàs moltíssim si m'acompanyes en aquesta guia!

ANSWERS

1a, 2c, 3b, 4a, 5a.

If you have between 4 and 5 correct answers, you are ready for learning even more things.

If you have 3 correct answers, you will complement all the things you already know.

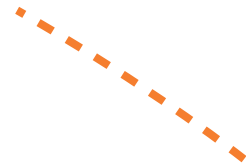
If you have between 1 and 2 correct answers, congratulations! You are going to learn a lot coming with me through this guide!

SÍGUEME!
Segueix-me Follow me!

MADRID
547km.

SALAMANCA
770km.

EL BALCÓ DEL MEDITERRANI

“El balcó del Mediterrani...”
“The balcó del Mediterrani...”

Tarragona se situa al sur de Catalunya. Su altura media es de 70 metros. Limita con las provincias de Castellón, Teruel, Zaragoza, Lérida, Barcelona y al este con el mar Mediterráneo. ¡Si es que no tiene pérdida!

Tarragona està situada al sud de Catalunya. La seva alçada mitjana és de 70 metres sobre el nivell del mar. Limita amb les províncies de Castelló, Terol, Saragossa, Lleida, Barcelona i, a l'est, amb el mar Mediterrani. Si és que no té pèrdua!

Tarragona is located at the South of Catalonia. It has an average height of 70 meters and shares its borders with the provinces of Castellón, Teruel, Zaragoza, Lérida and Barcelona. And to the East, with Mediterranean sea... impossible to get lost!

CON NÚMEROS

Amb números In figures

Aunque Tarragona se fundó junto al mar, su altura media es de 70 metros. Carlos I dijo de ella que era “el mejor balcón al mar que existe en mis estados”... ¡Y Carlos I tuvo muchos estados!

Malgrat que Tarragona es va fundar al costat del mar, la seva alçada mitjana es de 70 metres. Carles I va dir d'ella que era “el millor balcó al mar que existeix arreu dels seus estats”... I, Carles I va tenir molts estats!

Although Tarragona was founded besides the sea, and its average length is 70 meters. Carlos I said that it was the “best viewpoint to the sea that exists in my states”... And Carlos I had many states!

TARRAGONA

LA UNESCO Y EL PATRIMONIO MUNDIAL

La UNESCO i el patrimoni mundial The UNESCO and the world heritage

Los monumentos, las calles, los edificios antiguos nos hablan de las distintas culturas que los construyeron. Es importante conservarlos para conocer **de dónde venimos** y, de esta manera, comprender mejor **quiénes somos**.

Por este motivo la UNESCO (Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura) ha decidido catalogar y proteger los lugares de la tierra que tienen un valor cultural o natural excepcional, creando la **Lista de Patrimonio de la Humanidad**.

En el momento de escribir esta guía, en el mundo hay 1031 bienes protegidos. Entre ellos están las Pirámides de Egipto, los Canales de Venecia y la Gran Muralla China.

En España hay 44 bienes declarados Patrimonio Mundial.

Debemos cuidarlos para que las generaciones futuras puedan también disfrutar de ellos y conocer la historia.

Estar en la lista no es la finalidad

Ser Patrimonio de la Humanidad es un privilegio, pero es sobre todo un compromiso permanente.

Patrimonio en peligro

Las guerras, el abandono, los desastres naturales, la urbanización despiadada o el turismo incontrolado han dañado seriamente algunos de estos lugares y monumentos excepcionales. Debemos impedir que esto ocurra.

“Tu colaboración es muy importante”

Els monuments, els carrers i els edificis antics ens parlen de les diferents cultures que els han construït. És important conservar-los per conèixer d'un venim i, d'aquesta manera, entendre millor qui som.

Per aquest motiu la UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura) ha decidit catalogar i protegir els llocs de la terra que tenen un valor cultural o natural excepcional, creant la Llista de Patrimoni de la Humanitat.

En el moment d'escriure aquesta guia, en el món hi ha 1.031 béns protegits, entre els quals hi trobem les piràmides d'Egipte, els canals de Venècia i la Gran Muralla xinesa.

A Espanya hi ha 44 béns declarats Patrimoni Mundial.

Hem de cuidar-los perquè les generacions futures puguin gaudir-ne i conèixer la història.

Estar a la llista no és la finalitat.

És un privilegi formar part del patrimoni de Humanitat però és, sobretot, un compromís permanent.

Patrimoni en perill

Les guerres, l'abandonament, els desastres naturals, la urbanització despietada o el turisme incontrolat han danyat greument alguns d'aquests llocs i monuments excepcionals. Hem d'impedir que això passi.

“La teva col·laboració és molt important!”

The monuments, the streets, the old buildings are testimony of the different cultures that built them. They should be protected to remember our origins and to better understand **who we are**.

For this reason, the UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) has decided to catalogue and protect cultural and natural places of outstanding value in the world, gathering them in **the World Heritage List**.

When this guide was being written there were 1031 protected sites in the world. Among them, the Egyptian Pyramids, the Venice Canals and the Great Wall of China.

There are 44 places declared World Heritage Site by the UNESCO in Spain.

We should take care of these sites to let future generations enjoy them and know their history.

The goal is not to be on the list

Be declared UNESCO World Heritage Site is a privilege but, more than anything else, it is a permanent commitment.

World Heritage in Danger

Some World Heritage Sites have been seriously damaged by wars, abandonment, natural disasters, uncontrolled urbanization or mass tourism. We must prevent this from happening.

"Your collaboration is very important"

CLAVES PARA CONSERVAR EL PATRIMONIO

Claus per a conèixer el patrimoni

Keys to preserve the heritage

PROTEGER *proteger protect*

Los desperdicios, ¡a la papetera!
Les deixalles, a la papetera!
Rubbish... goes straight to bin!

CUIDAR *cuidar care*

Respeto los edificios. No los dañes de ninguna manera y no permitas que otras personas los traten mal.
Respecta els edificis. No els malmetis de cap manera i no permetis que els altres els maltractin.
Respect the buildings. Do not let anyone damage them.

CONOCER *conèixer get to know*

Si conoces su historia, apreciarás mejor su valor.
Si coneixes la historia, apreciaràs millor el seu saber.
— If you learn more about their history, you will appreciate more their value.

COMPARTIR *compartir share*

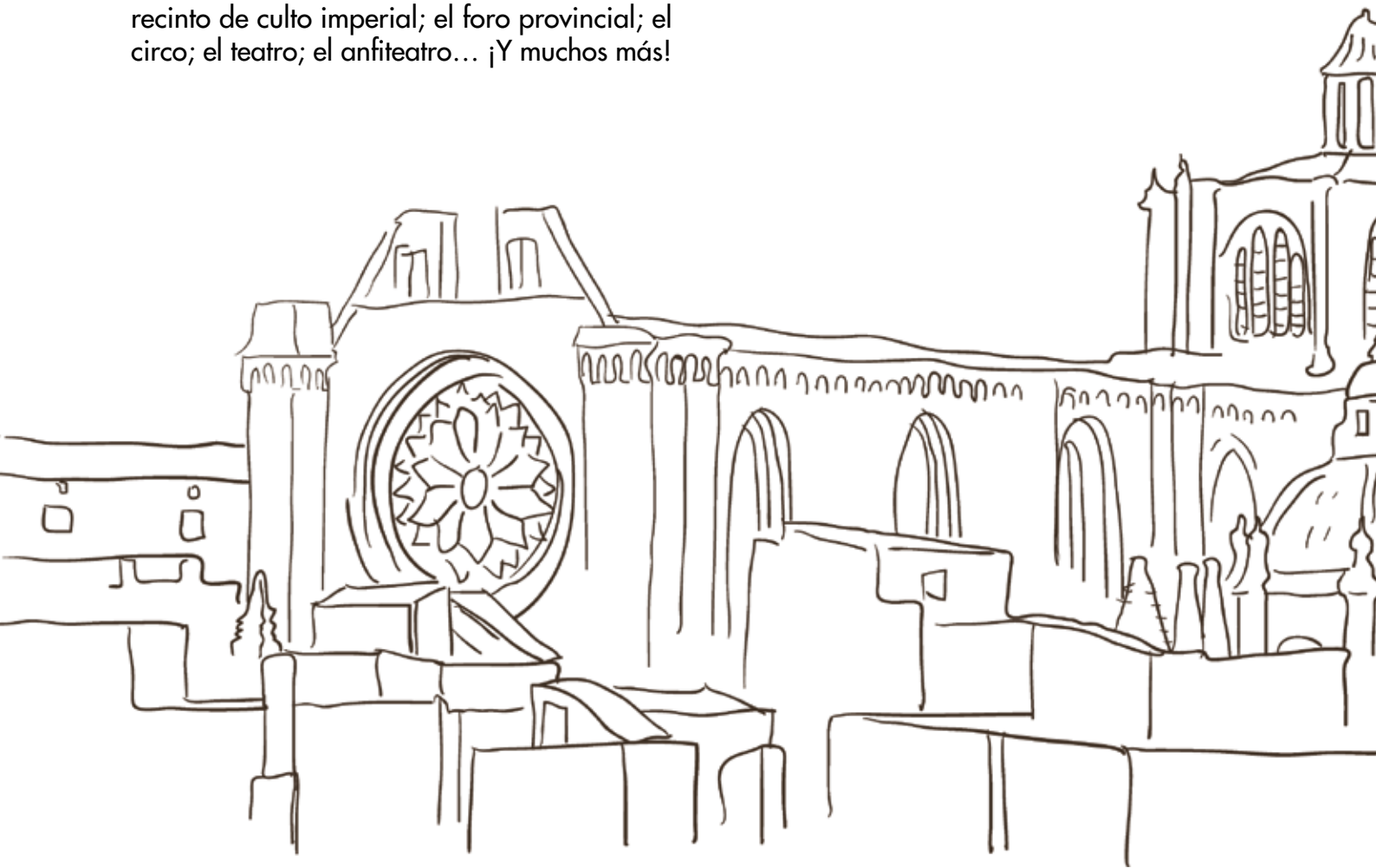
¡Cuéntale a tus amigos y amigos lo que has aprendido!
Explica als teus amics i amigues tot el que has après!
Tell your friends what you have learned!

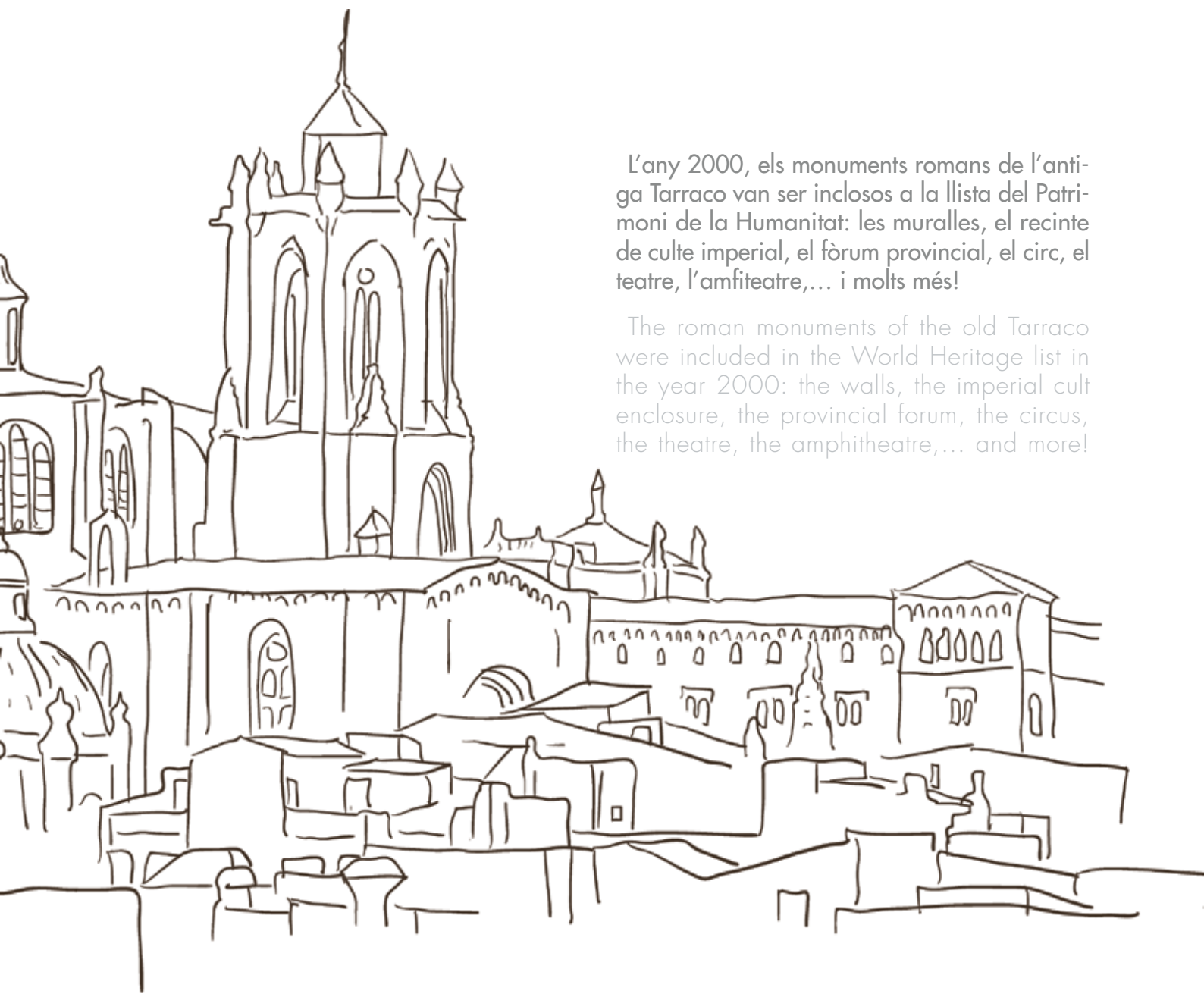

EL CONJUNTO ARQUEOLÓGICO DE TARRACO DECLARADO PATRIMONIO MUNDIAL

El conjunt arqueològic de tarraco declarat Patrimoni Mundial
The archaeological esemble of tarraco declared World Heritage

Los monumentos romanos de la antigua Tarra-
co fueron incluidos, el año 2000, en la lista de
Patrimonio de la Humanidad: las murallas; el
recinto de culto imperial; el foro provincial; el
circo; el teatro; el anfiteatro... ¡Y muchos más!

L'any 2000, els monuments romans de l'antiga Tarraco van ser inclosos a la llista del Patrimoni de la Humanitat: les muralles, el recinte de culte imperial, el fòrum provincial, el circ, el teatre, l'amfiteatre,... i molts més!

The roman monuments of the old Tarraco were included in the World Heritage list in the year 2000: the walls, the imperial cult enclosure, the provincial forum, the circus, the theatre, the amphitheatre,... and more!

DESDE LOS ÍBEROS HASTA EL SIGLO XXI

Des dels ibers fins el segle XXI From the Iberians to the 21st century

Tarragona tiene sus orígenes en un antiguo oppidum ibérico activo ya en el siglo V a.C.

En el 218 a.C. los romanos llegan a esta zona y asientan un primer destacamento militar (praesidium) que se convirtió poco después en la principal base militar romana en Hispania, y dio origen a la ciudad de Tarraco, capital de la provincia Hispania Citerior, siendo un enclave de gran valor estratégico y en un importante nudo de comunicaciones...

Imaginaos el trasiego en todas direcciones de productos hispanos como vino, aceite o trigo y los productos llegados desde Roma o el norte de África como el vidrio o la cerámica... ¡Toda una ciudad comercial!

En el siglo III la ciudad fue saqueada por francos y alanos, dando inicio a una época convulsa que acabó con la conquista visigoda entorno al año 475.

Tres siglos más tarde, en el 716, fueron los musulmanes los que conquistaron la ciudad.

En el siglo XII, San Olegario, arzobispo de Tarragona, cedió la ciudad al mercenario normando Robert Bordet, que fue nombrado príncipe.

En los siglos XIII y XIV la ciudad conoció décadas de crecimiento hasta la llegada de la peste bubónica, en 1347, que provocó una gran mortalidad y una época de recesión.

Entre el siglo XV e inicios del siglo XIX la ciudad se fortificó. El 1811 la ciudad es sitiada y conquistada por las tropas napoleónicas del general Suchet.

El 1813 los franceses abandonan Tarragona destruyendo parte de sus defensas y edificios más emblemáticos.

A partir de esa fecha la ciudad comenzará su recuperación con la construcción del ensanche, que nuevamente unía la parte alta con el puerto.

Entre finales del siglo XIX e inicios del XX el modernismo llega a Tarragona de la mano de Lluís Domenech y Muntaner (mausoleo de Jaime I) y Josep Maria Jujol (teatro Metropol).

En los años 70 del siglo pasado la industria química se instala en la ciudad surgiendo nuevos barrios fruto de la inmigración.

¡Todo un libro de aventuras la historia de Tarragona!

Tarragona té els seus orígens en un antic oppidum ibèric que ja estava actiu en el segle V aC.

L'any 218 aC. els romans van arribar en aquesta zona i van instal·lar un primer destacament militar (praesidium) que es va convertir, poc després, en la principal base militar romana a Hispània. Fou l'origen de la ciutat de Tarraco, capital de la província Hispania Citerior, i es va convertir un enclavament de gran valor estratègic i en un important nus de comunicacions...

Imagina't el tràfec en totes direccions de productes hispans com el vi, l'oli o el blat, i dels productes que arribaven des de Roma o des del nord d'Àfrica, com el vidre o la ceràmica... Tota una ciutat comercial!

En el segle III, la ciutat fou saquejada per francs i alans i va començar una època convulsa que va acabar amb la conquesta visigoda cap a l'any 475.

Tres segles més tard, l'any 716, foren els musulmans qui van conquerir la ciutat.

En el segle XII, sant Oleguer, arquebisbe de Tarragona, va cedir la ciutat al mercenari normand Robert Bordet, que fou nomenat príncep.

En els segles XIII i XIV, la ciutat va conèixer dècades de creixement fins l'arribada de la pesta bubònica, el 1347, que va provocar una gran mortalitat i una època de recessió.

Entre els segles XV i principis del XIX, la ciutat es va fortificar. El 1811 la ciutat fou assetjada i conquerida per les tropes napoleòniques del general Suchet.

El 1813 els francesos van abandonar Tarragona, no sense abans destruir part de les seves defenses i edificis més emblemàtics.

A partir d'aquella data, la ciutat va començar la seva recuperació amb la construcció de l'eixample que, de nou, va tornar a unir la part alta amb el port.

Entre finals del segle XIX i principis del XX, el Modernisme va arribar a Tarragona de la mà de Lluís Domènech i Montaner (Mausoleu de Jaume I) i de Josep Maria Pujol (Teatre Metropol).

Durant els anys 70 del segle passat, la indústria química es va instal·lar a la ciutat i van sorgir nous barris com a conseqüència de la immigració.

La història de Tarragona és tot un llibre d'aventures!

Tarragona has its origins in an ancient iberian oppidum, already active in the 5th century b.C.

The Romans arrived at this place in the 218 b.C. and formed the first military detachment (praesidium), that later became the main roman military base in Hispania. It was the origin of the city of Tarraco, capital of the Hispania Citerior province, being a strategic place and an important communication hub...

Imagine the movement towards all the directions of Hispanic products such as wine, oil or wheat and the products coming from Rome or North Africa, like glass or ceramic... an authentic trade city!

In the 3rd century the city was plundered by Franks and Alanos, this fact was the beginning of a turbulent period that ended up with the Visigothic conquest around the year 475.

Muslims conquered the city 3 centuries later, in the 716.

In the 12th century, San Olegario, bishop of Tarragona, surrendered the city to the Norman mercenary Robert Bordet, who was designated as prince.

In the 13th and 14th centuries the city experimented decades of growth until the arrival of the black death in 1347, which caused a high mortality and a decline period.

From the 15th century to the beginning of the 19th century the city was fortified. In 1811 Tarragona was besieged and conquered by the Napoleonic troops of the captain Suchet.

In 1813 French abandon Tarragona, destroying part of its defences and the most emblematic buildings.

From that date on, the city starts to recover with the construction of an extension that linked the upper part and the port.

Between the end of the 19th century and the beginning of the 20th century, Modernism arrives at Tarragona, promoted by Lluís Domenech and Muntajer (Jaime I mausoleum) and Josep María Jujol (Metropol theatre).

In the 70s of the past century, chemical industry grows in the city, emerging new neighbourhoods as a result of immigration.

The history of Tarragona is an authentic adventure book!

EL PESO DE TARRACO El pes de Tarraco The importance of Tarraco

Hoy en día los monumentos romanos conviven en una perfecta simbiosis con el legado medieval, moderno y contemporáneo creando una ciudad viva y en constante transformación.

¿Eres capaz de detectarlo?...

¡Un buen historiador sabe leer el pasado en las huellas del presente!

Actualment, els monuments romans conviuen en perfecta simbiosi amb el llegat medieval, modern i contemporani, per crear una ciutat viva i en constant transformació.

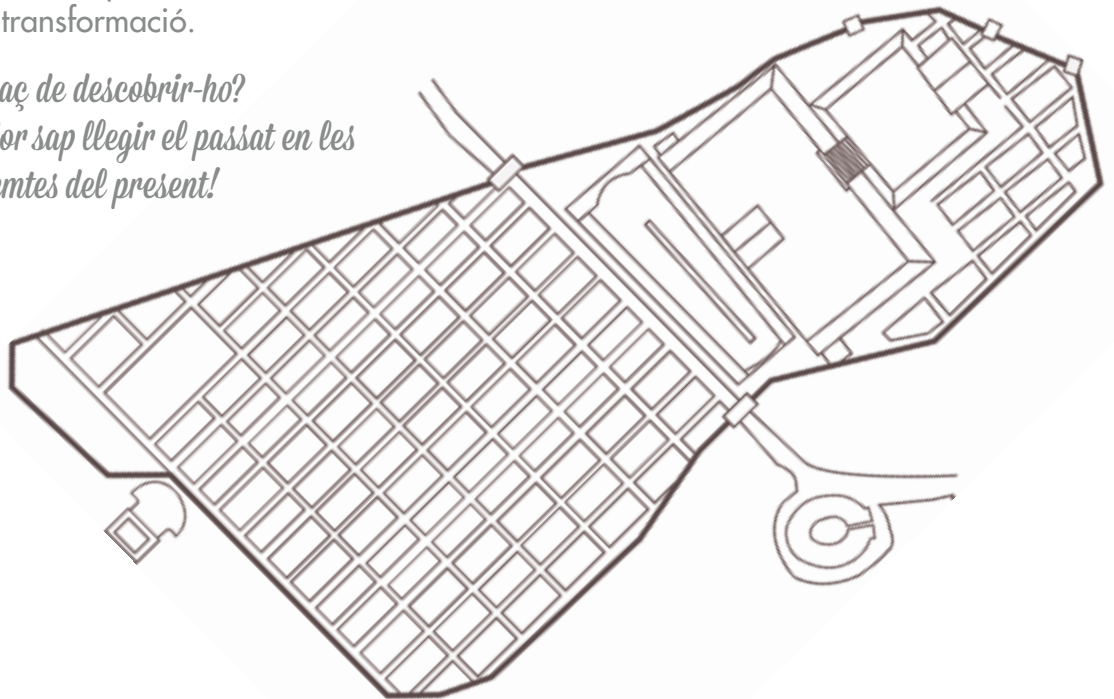
Et's capaç de descobrir-ho?

Un bon historiador sap llegir el passat en les emprems del present!

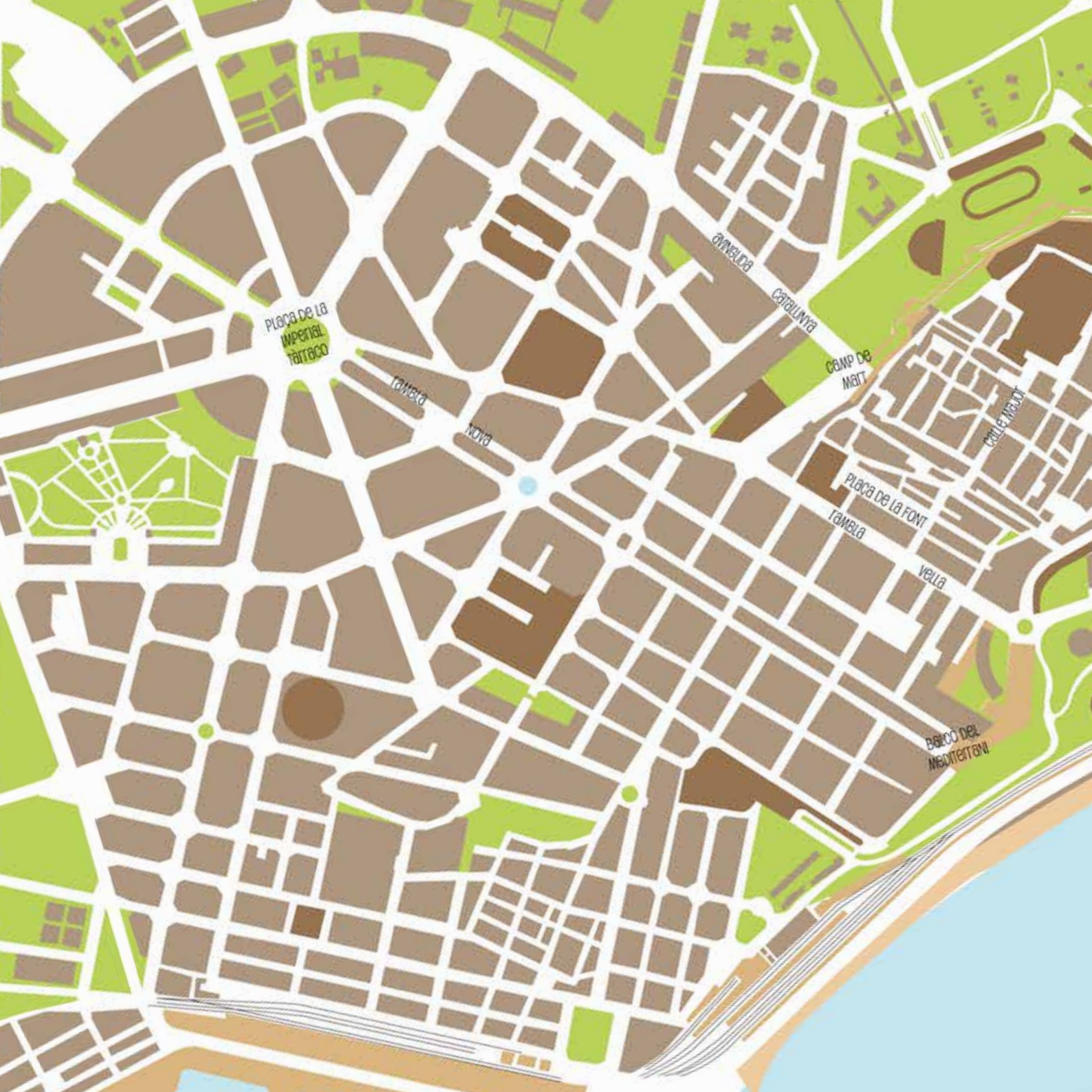
Nowadays Roman monuments coexist in a perfect symbiosis with the medieval, modern and contemporary legacy, creating a lively and changing city.

Are you able to detect it?...

a good historian knows how to read the past in the traces of today!

Plaça de la
Imperial
Tàrraco

Rambla

Nova

Rambla

Catalunya

Camp de
Mart

Calle
Aribau

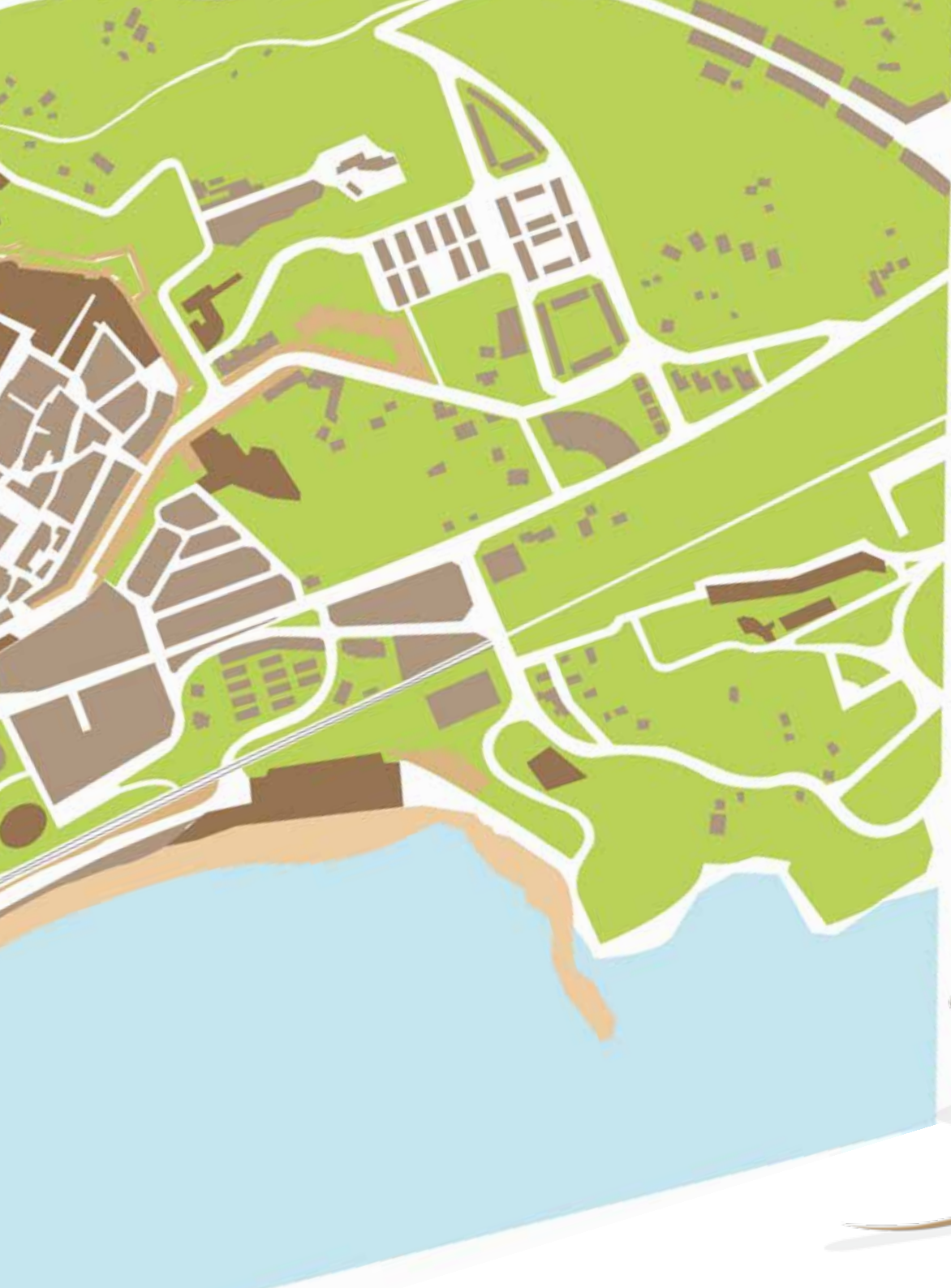
Plaça de la Font

Rambla

Vella

Barco del
Mediterrani

LA CONSTRUCCIÓN DE UNA CIUDAD

La construcció d'una ciutat Building a city

Desde el principio, los romanos intuyeron la importancia que tendría su ciudad. A lo largo del siglo II a.C, levantaron una potente muralla. En un principio, medía 6 metros de altura, aunque, posteriormente, alcanzó los 12 metros... Sin duda una defensa inexpugnable.

De aquella primera muralla se conserva una puerta de acceso rodado, tres torres, varios lienzos de muro y seis poternas a lo largo de su trazado conservado.

Des del principi, els romans van intuir la importància que tindria la seva ciutat. Durant el segle II aC., van aixecar una potent muralla. En un principi, feia 6 metres d'alçada tot i que, més tard, va arribar fins els 12 metres... Sens dubte, una defensa inexpugnable.

D'aquella primera muralla es conserven una porta d'accés rodat, tres torres, diversos llenços de muralla i sis poternes en tot el recorregut.

Since the beginning, romans understood the relevance the city would have in the future. Because of that, they built a defensive wall in the 2nd Century b.C. At the beginning, it was 6 meters high, but then, it reached 12 meters... undoubtedly, an impregnable stronghold!

From that wall we conserve an access gate, three towers, several parts of the wall and six posterns, located in its conserved area.

EL TEATRO El teatre The Theatre

Se construyó a inicios del siglo I, como símbolo de los nuevos tiempos que se avecinaban bajo el gobierno del primer emperador de Roma, Augusto. El edificio tenía una capacidad de 4.000 o 5.000 espectadores. En él se realizaron espectáculos teatrales, como tragedias o comedias.

Es va construir a principis del segle I, com a símbol dels nous temps que s'acostaven, sota el govern del primer emperador de Roma, August. L'edifici tenia una capacitat per a 4.000 o 5.000 espectadors. S'hi van representar espectacles teatrals com, per exemple, comèdies o tragèdies.

It was built in the beginning of the 1st century, as a symbol of the new times that were coming thanks to the government of the first Roman emperor, Augustus. The building had capacity for 4,000 or 5,000 people. Theatre plays, such as tragedies and comedies, were performed here.

AGUDIZA LOS SENTIDOS

Aguditzza els teus sentits! Use your senses!

Si miras con atención, podrás encontrar las “poternas” ¿No sabes lo que son? Si buscas en el glosario de esta guía, encontrarás la respuesta...

Si mires amb atenció, trobaràs les “poternes”. No saps què són? Si busques en el glossari d'aquesta guia, potser trobaràs la resposta...

If you look carefully, you will be able to find the “posterns”, don't you know what they are? If you search in this guide glossary, you will find the answer...

EL CIRCO

El circ The circus

Finalizado en época de Domiciano, a finales del siglo I. En el circo se disputaron carreras de carros ¡Seguro que los “aurigas” de entonces eran tan populares como los futbolistas de hoy en día...!

El circo media 325 metros de longitud y 115 metros de anchura y tenía una capacidad de aproximadamente 25.000 espectadores.

Nos han llegado hasta hoy las inscripciones funerarias de dos de estos aurigas que corrieron en el circo romano de Tarraco: el veterano Fuscus y el novato Eutyches.

Acabat a l'època de Domicià, a finals del segle I, en el circ es van disputar carreres de carros. Segur que els “aurigues” d'aquell temps eren tan populars com els futbolistes actuals!

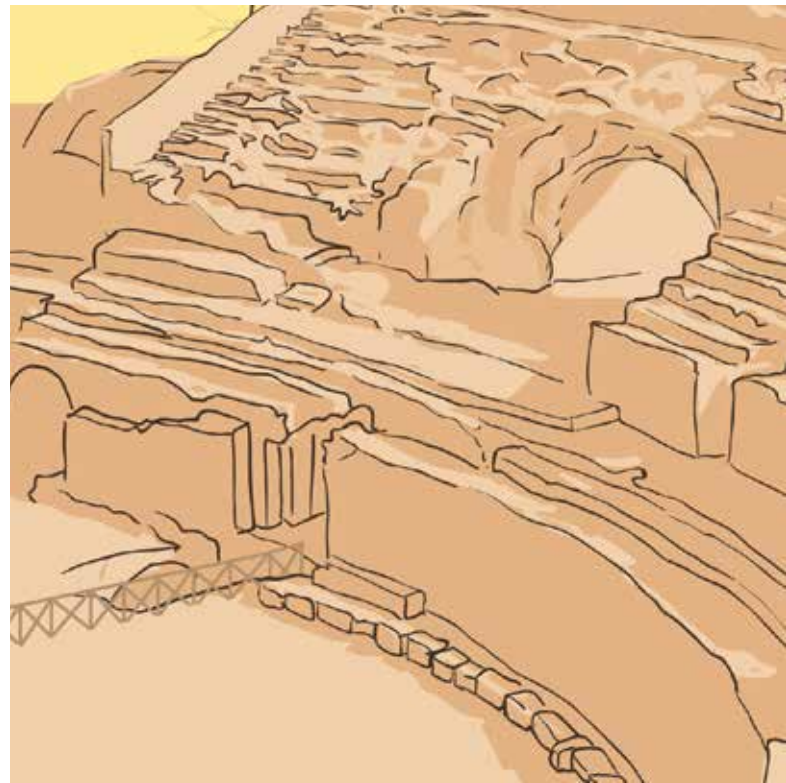
El circ feia 325 metres de llargada, 115 metres d'amplada i tenia una capacitat aproximada de 25.000 espectadors.

Ens han arribat fins als nostres dies les inscripcions funeràries de dos d'aquests aurigues que van córrer en el circ romà de Tarraco: el veterà Fuscus i el novell Eutyches.

It was finished during the government of Domitian, at the end of the 1st century. The chariot races were celebrated in the circus. Surely the “charioteers” of those times were as famous as football players today...!

It was 325 metres high and 115 metres wide, and had capacity for approximately 25,000 people.

Today we still conserve the funerary inscriptions of two of these charioteers, who competed in the Tarraco Roman circus: the veteran Fuscus and the beginner Eutyches.

EL ANFITEATRO

L'amfiteatre The amphitheatre

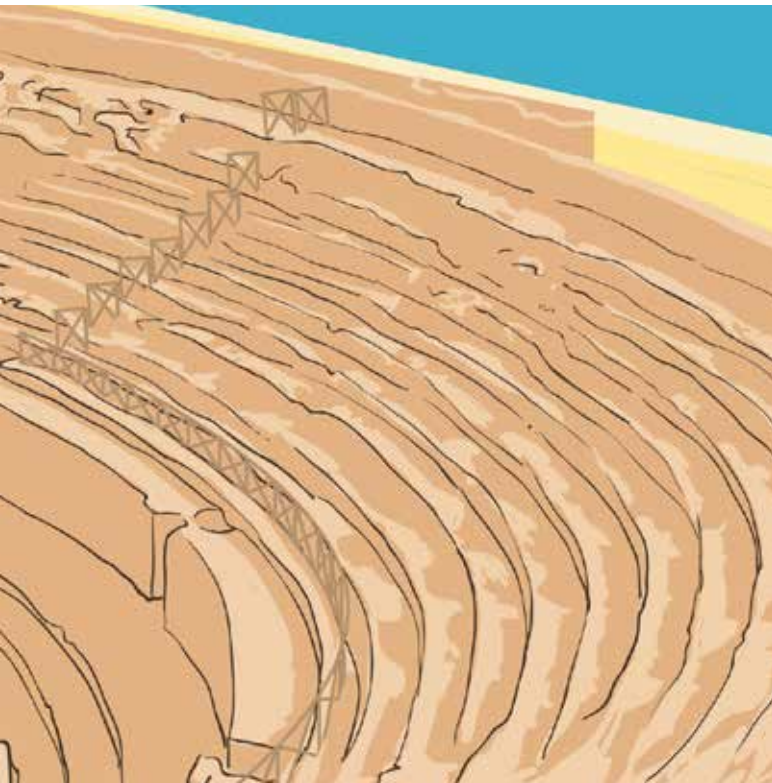
Se construyó a principios del siglo II, a las afueras de la ciudad, cerca de la playa, donde eran desembarcadas las fieras que iban a participar en los espectáculos. Cerca pasaba la "Vía Augusta" (toda una "autopista" de la época romana).

En el anfiteatro se organizaban cacerías de animales salvajes (venationes) y las luchas de gladiadores (munera).

El edificio era de planta elíptica, medía 62,50 metros por 38,50 metros y tenía una capacidad de 12.750 espectadores.

Es va construir a principis del segle II, als afores de la ciutat, a prop de la platja on desembarcaven les feres que anaven a participar en els espectacles. A prop, hi passa la Via Augusta, tota una "autopista" de l'època romana.

A l'amfiteatre s'organitzaven caceres d'animals salvatges (venationes) i lluites de gladiadors (munera).

L'edifici era de planta el·líptica, mesurava 65,5 metres per 38,5 metres i tenia una capacitat per a 12.750 espectadors.

It was built at the beginning of the 2nd century, at the outskirts of the city. Being so close to the sea, it was easy to bring the beasts which would be part of the shows later. It was also next to the Augusta Route (an authentic "freeway" in the roman times).

In this amphitheatre were organized wild animal huntings (venationes) and gladiators fights (munera).

The building had an elliptical shape, it was 62.5 long by 38.5 wide and fitted 12,750 people.

LOS FOROS

Els fòrums The forums

La ciudad dispuso de dos foros: uno destinado a la administración de la ciudad, situado en el parte baja (foro Colonial); y otro al gobierno y administración de la provincia (foro Provincial) que ocupó gran parte de lo que hoy es el núcleo histórico de Tarragona (parte alta de la ciudad)

La ciutat va construir dos fòrums: un destinat a l'administració de la ciutat i situat a la part baixa (Fòrum de la Colònia), i l'altre al govern i administració de la província (Fòrum Provincial) que va ocupar gran part d'allò que avui és el nucli històric de Tarragona (part alta de la ciutat).

It had two forums: one of them was dedicated to the city management and was located in the lower part (Colonial forum); while the other was dedicated to the province government and management (Provincial Forum) and occupied a big part of what is today the historical centre of Tarragona (upper part of the city).

¿No has pensado nunca de dónde se extraía toda la piedra necesaria para tanta construcción? Si preguntas en Tarragona, te hablarán de la Cantera romana del Médol. Es una excavación en piedra calcárea de más 200 metros de longitud.

No has pensat en cap moment d'on s'obtenia tota la pedra necessària per a tanta construcció? Si ho preguntes a Tarragona, et parlaran de la Pedrera romana del Médol. És una conca de pedra calcària de més de 200 metres de llargada.

Have you ever thought from where so many stones were extracted? If you ask in Tarragona, people will talk about the Medol Roman quarry. It is a limestone excavation more than 200 metres long.

AGUA SALADA ... Y AGUA DULCE

Aigua salada... i aigua dolça Salt water... and fresh water

Tarraco dispuso de dos acueductos que llevaban el agua hasta los depósitos de la ciudad.

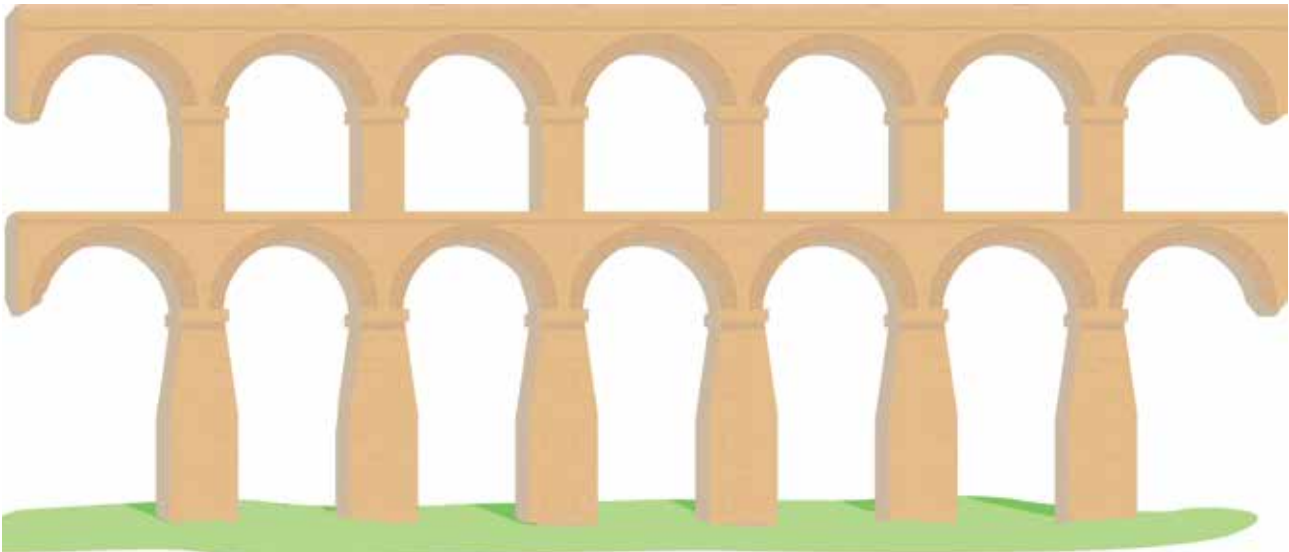
El Acueducto de los Ferreres es un claro ejemplo. Construido en el siglo I, salva un valle elevándose sobre dos hileras de arcadas. La altura máxima alcanza los 27 metros de altura y tiene una longitud de 217 metros... *Impresionante!*

A Tarraco es van construir dos aqüeductes que portaven l'aigua fins als dipòsits de la ciutat.

L'Aqüeducte de les Ferreres n'és un clar exemple. Construït el segle I sobre dues fileres d'arcades, salva tota una vall. L'alçada màxima arriba als 27 metres i té una llargada de 217 metres... *Impressionant!*

Tarraco had two aqueducts that carried the water to the city cisterns.

The Ferreres Aqueduct is a clear example. Built in the 1st Century, is located on a valley, over two rows or arcades. It is 27 metres high in its uppermost point, and it is 217 metres long... *Awesome!*

¡COMO EN CASA, EN NINGÚN SITIO!

Com a casa, enlloc! It feels good to be at home!

Las “villas” eran casas construidas fuera de la ciudad, lugares de descanso y de vida en contacto con las labores agrícolas y ganaderas.

Les “vil·les” eren cases construïdes fora de la ciutat, llocs de descans i de vida en contacte amb les tasques agrícoles i ramaderes.

The “villas” were outside the city. They were places for resting and living in contact and farming activities.

LA VILLA DE ELS MUNTS

La vil·la de “Els Munts” “Els Munts” Villa

Se edificó en el siglo I, y estuvo habitada... ¡durante más de 200 años! Se encuentra en Altafulla, y en ella podrás descubrir las cisternas y las termas... En el siglo II, fue la residencia de Caius Tarraco, y Faustina su esposa y señora de la casa.

Es va construir en el segle I i va estar habitada... més de 200 anys! Està ubicada a Altafulla i encara s'hi poden veure les cisternes i les termes... En el segle II de Caius Valerius Avitus, duumviro de Tarraco, i Faustina, la seva esposa i mestressa de la casa.

Built in the 1st century, it was inhabited for... more than 200 years! It is located in Altafulla and in it you will see cisterns and the residential area, the thermaes,... in the 2nd century of Caius Valerius Avitus, Tarraco's Duumviro, and Faustina, his wife and lady of the house.

LA VILLA DE CENTCELLES

La vil·la de Centelles Centelles Villa

La villa, situada en Constantí, es famosa por su cúpula con pinturas y mosaicos del siglo IV.

La vil·la, situada a Constantí, és famosa per la seva cúpula decorada amb pintures i mosaics del segle IV.

This villa, located in Constantí, is famous for its dome with paintings and mosaics from the 4th century.

EDIFICANDO PARA LA MEMORIA

Construint la memòria Building for the memory

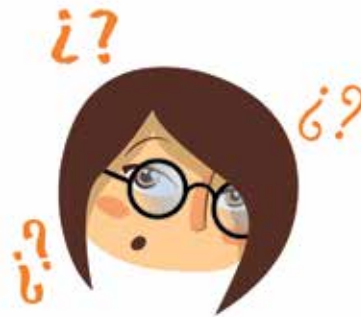
LA TORRE DE LOS ESCIPIONES

La Torre dels Escipions Scipions Tower

Es un monumento funerario construido en el siglo I. Esta tumba tiene forma de torre y, en principio, estaba coronada por una pirámide.

És un monument funerari construït en el segle I. La tumba té forma de torre i tenia una coberta piramidal.

It is a funeral monument built in the 1st Century. This tomb has the shape of a tower and, at the beginning, it was crowned by a pyramid.

LA NECRÓPOLIS PALEOCRISTIANA

La necròpolis paleocristiana The Paleochristian Necropolis

En el siglo III asociada a la basílica martirial de san Fructuoso surgió una extensa área de necrópolis que perduró hasta finales del siglo VII.

En el segle III, associada a la basílica martirial de sant Fructuós, es va edificar un gran recinte de la necròpolis que va perdurar fins a finals del segle VII.

In the 3rd century, associated with the martyrial Basilica of San Fructuoso, a big necropolis area emerged, and endured until the end of the 7th century.

EL ARCO DE BERÀ

L'arc de Berà Berá Arch

Se ubica a unos 20 kilómetros de la actual Tarragona. Fue erigido por un rico terrateniente, Lucio Licinio Sura, en honor al emperador Augusto a finales del siglo I a.C.

Està situat a uns 20 quilòmetres de l'actual Tarragona. Fou erigit per un ric terratinent, Luci Lucino Sura, dedicat a l'emperador August a finals del segle I aC.

It is 20 kilometres far from Tarragona and was built by a rich landowner, Lucio Licinio Sura, to honour the emperor Augustus at the end of the 1st century b.C.

OTRAS CULTURAS

Altres cultures Other cultures

Pero Tarragona no fue solamente romana. La aventura de su historia ha sido vivida por otros pueblos y culturas.

Una prueba inequívoca de ello es La Catedral Metropolitana y Primada de Santa Tecla... ¡que se construyó sobre una iglesia visigoda que se había construido sobre una mezquita que se había construido sobre un templo romano!... ¡Cuántos pueblos distintos orando en el mismo lugar!

Y además de visitar la iglesia podrás pasear por el Barrio del Serrallo, constituido entre los siglos XVIII y XIX, donde podrás respirar el día a día de la vida de los pescadores.

O podrás asomarte al balcón de forja del "Balcón del Mediterráneo", construido a principios del siglo XX.

O podrás conocer las Casas Castellarnau y Canals, que data del siglo XVIII, con reminiscencias anteriores.

Però Tarragona no només fou romana. Altres pobles i cultures han viscut l'aventura de la seva història.

Una prova inequívoca d'això és la catedral metropolitana i primada de Santa Tecla... que es va construir a sobre d'una església visigoda que s'havia construït a sobre d'una mesquita que, alhora, s'havia construït a sobre d'un temple romà!... Quants pobles diferents han resat al mateix lloc!

I, a més de visitar l'església, podràs passejar pel barri del Serrallo, construït entre els segles XVIII i XIX, i respirar el dia a dia dels pescadors.

O, podràs treure el cap pel balcó de forja del "Balcó del Mediterrani", construït a principis del segle XX.

O, podràs conèixer les Cases Castellarnau i Canals, que daten del segle XVIII, amb reminiscències anteriors.

But Tarragona wasn't only Roman. The adventure of its history has been lived by many populations and cultures.

The Metropolitan Cathedral and Primada de Santa Tecla proves that... it was built over a Visigothic church that was constructed over a mosque, that was built over a roman temple!... many different cultures praying in the same place!

You can also walk through the Serrallo Neighbourhood, created between 18th and 19th centuries, where you can breathe the daily life of fishermen!

Or even leaning out of the forge balcony of "Mediterranean Balcony", built at the beginning of the 20th Century.

Or visiting Castellarnau and Canals Houses, from the 18th century, with previous reminiscences.

PARA ENTENDERNOS

Per entendrens Let's get this straight

Auriga: Hombre que en las antiguas Grecia y Roma gobernaba los caballos de los carros en las carreras de circo.

Bajorrelieve: Relieve esculpido en que las figuras resaltan poco del plano.

Duumviro: Cargo público compuesto por dos hombres que aparece en muy diversos ámbitos de la administración local.

Foros: Espacios administrativos y centros políticos, sociales y económicos característicos de las ciudades romanas.

Franco y alanos: Antiguos pueblos germánicos que saquearon Tarraco en el siglo III.

Mare Nostrum: Nombre que los romanos dieron al mar Mediterráneo.

Poternas: Pequeñas puertas de defensa de la muralla.

Tarraco: Nombre romano de Tarragona.

Tarraconense: Natural o relativo a Tarragona.

Auriga: a Roma, home que manava els cavalls dels carros a les carreres del circ.

Baix relleu: relleu esculpit on les figures sobresurten poc del plànol.

Duumviro: càrrec públic format per dos homes que apareixen en àmbits molt diversos de l'administració local.

Fòrums: espais administratius i centres polítics, socials

i econòmics característics de les ciutats romanes.

Franco i alans: antics pobles germànics que van saquejar Tarraco en el segle III.

Mare Nostrum: nom amb què els romans van batejar el mar Mediterrani.

Poternes: petites portes de defensa de la muralla.

Tarraco: nom romà de Tarragona.

Tarraconense: natural o relatiu a l'antiga Tarragona.

Charioteer: In the ancient Rome and Greece, man that rode the horses of the chariots during the circus races.

Bas-relief: Carved relief on which figures pop up slightly from the plane.

Duumviro: Public office formed by two men that is used in a number of ambits of the local administration.

Forums: Administrative places and political, social and economic centres common in the Roman cities.

Franks and Alanos: Old Germanic populations that plundered Tarraco in the 3rd century.

Mare Nostrum: Roman name for Mediterranean Sea.

Poterns: Small exit gates in a defensive wall.

Tarraco: Roman name for Tarragona.

Tarraconense: From Tarragona.

¿Y LA PRÓXIMA?

I la propera? and the next one?

Alcalá de Henares

La **Universidad y el Recinto Histórico de Alcalá de Henares** se declararon Patrimonio Mundial en 1998.

La Universitat i el recinte històric d'Alcalá de Henares foren declarats Patrimoni Mundial l'any 1998.

The University and Historic Precinct of Alcalá de Henares were declared World Heritage in 1998.

Ávila

La **Ciudad Vieja de Ávila** fue inscrita en la Lista de Patrimonio Mundial en 1985, en 2007 se incorporan a la declaración sus iglesias extramuros.

La ciutat vella d'Ávila fou inscrita a la llista del Patrimoni Mundial l'any 1985 i les seves esglésies extramurs es van afegir a la declaració el 2007.

The Old Town of Ávila was enrolled in the World Heritage List in 1985, in 2007 its extra-muros churches were added to this declaration.

Baeza

El **Conjunto Monumental Renacentista de Baeza** fue declarado Patrimonio Mundial en el año 2003.

El conjunt monumental renaixentista de la ciutat fou declarat Patrimoni Mundial l'any 2003.

The Renaissance Monumental Ensemble of Baeza was declared World Heritage in the year 2003.

Cáceres

La **Ciudad Vieja de Cáceres** fue inscrita en la Lista de Patrimonio Mundial en 1986.

La ciutat vella de Cáceres fou inscrita a la llista del Patrimoni Mundial l'any 1986.

The Old Town of Cáceres was enrolled in the World Heritage List in 1986.

Córdoba

En 1984 se inscribe en la Lista de Patrimonio Mundial la **Mezquita de Córdoba** y en 1994 se amplió la declaración al **Centro Histórico de Córdoba**. En 2012 **La Fiesta de los patios de Córdoba** fue declarada Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

La mesquita de Córdoba es va inscriure a la llista del Patrimoni Mundial l'any 1984 i el 1994 s'amplià la declaració al centre històric de Córdoba. El Festival dels Patis de Córdoba fou declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat l'any 2012.

The Mosque of Córdoba was enrolled in the World Heritage List in 1984 and the declaration was extended to the Historic Centre of Córdoba in 1994. In 2012 The festival of los patios of Córdoba was declared Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Cuenca

En 1996 la **Ciudad Histórica amurallada de Cuenca** fue inscrita en la Lista de Patrimonio Mundial.

La ciutat històrica emmurallada de Conca fou inscrita a la llista del Patrimoni Mundial l'any 1996.

In 1996 the Historic Walled Town of Cuenca was enrolled in the World Heritage List.

Ibiza/Eivissa

Ibiza, Biodiversidad y Cultura, se inscribió en la lista de Patrimonio Mundial como un bien mixto en 1999.

Eivissa, Biodiversitat i Cultura, es va inscriure a la llista del Patrimoni Mundial com un bé mixt el 1999.

Ibiza, Biodiversity and Culture was enrolled in the World Heritage List as a mixed site in 1999.

Mérida

El **Conjunto Arqueológico de Mérida** fue inscrita en la Lista de Patrimonio Mundial en el año 1993.

El conjunt arqueològic de Mèrida fou inscrit a la llista del Patrimoni Mundial l'any 1993.

The Archaeological Ensemble of Mérida was enrolled in the World Heritage List in the year 1993.

Salamanca

La **Ciudad Vieja de Salamanca** fue inscrita en la Lista de Patrimonio Mundial en 1988.

La ciutat vella de Salamanca fou inscrita a la llista del Patrimoni Mundial el 1988.

The Old Town of Salamanca was enrolled in the World Heritage List in 1988.

San Cristóbal de la Laguna

San Cristóbal de La Laguna fue inscrita en la Lista de Patrimonio Mundial en 1999.

San Cristóbal de la Laguna fou inscrit a la llista del Patrimoni Mundial el 1999.

San Cristóbal de la Laguna was enrolled in the World Heritage List in 1999.

Santiago de Compostela

La **Ciudad Vieja de Santiago de Compostela** fue inscrita en la Lista de Patrimonio Mundial en 1985.

La ciutat vella de Santiago de Compostela fou inscrita a la llista del Patrimoni Mundial el 1985.

The Old Town of Santiago de Compostela was enrolled in the World Heritage List in 1985.

Segovia

La **Ciudad Vieja de Segovia y su Acueducto** fueron inscritos en la Lista de Patrimonio Mundial en 1985.

La ciutat vella de Segòvia i el seu aqüeducte foren inscrits a la llista del Patrimoni Mundial el 1985.

The Old Town of Segovia and its Aqueduct was enrolled in the World Heritage List in 1985.

Tarragona

En el año 2000 se inscribe en la Lista de Patrimonio Mundial el **Conjunto arqueológico de Tarraco**. En 2010 Los "castells" fueron declarados Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad.

L'any 2000 el conjunt arqueològic de Tarraco es va inscriure a la llista del Patrimoni Mundial i el 2010 els "castells" foren declarats Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

In the year 2000 the Archaeological Ensemble of Tarraco was enrolled in the World Heritage List. In 2010 The "castells" were declared Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Toledo

La **Ciudad Histórica de Toledo** fue inscrita en la Lista de Patrimonio Mundial en 1986.

La ciutat històrica de Toledo fou inscrita a la llista del Patrimoni Mundial el 1986.

The Historic City of Toledo was enrolled in the World Heritage List in 1986.

Úbeda

El **Conjunto Monumental Renacentista de Úbeda** fue declarado Patrimonio Mundial en el año 2003.

El conjunt monumental renaixentista d'Úbeda fou declarat Patrimoni Mundial l'any 2003.

The Renaissance Monumental Ensemble of Úbeda was declared World Heritage in the year 2003.

El emblema del Patrimonio Mundial The World Heritage emblem

El cuadro ilustra la creatividad humana, el círculo representa la naturaleza. El emblema es redondo como el mundo y simboliza la protección del Patrimonio.

The square illustrates the human creativity, and the circle represents the nature. The emblem is round as the world and symbolizes the protection of the world heritage.

SECRETARÍA
DE ESTADO
DE CULTURA

